

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1188

Warszawa, 20 marca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o środkach przymusu
bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy
o obronie Ojczyzny.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Krzysztofa Tuduja.

(-) Konrad Berkowicz; (-) Karina Anna Bosak; (-) Krzysztof Bosak; (-) Bronisław Foltyn; (-) Roman Fritz; (-) Krzysztof Mulawa; (-) Bartłomiej Pejo; (-) Grzegorz Płaczek; (-) Michał Połuboczek; (-) Włodzimierz Skalik; (-) Krzysztof Szymański; (-) Krzysztof Tuduj; (-) Witold Tumanowicz; (-) Michał Wawer; (-) Ryszard Wilk; (-) Przemysław Wipler; (-) Andrzej Tomasz Zapałowski.

U S T A W A

z dnia

**o zmianie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy o
obronie Ojczyzny**

Art. 1. W ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 383, 1248, z 2025 r. poz. 179) dokonuje się następujących zmian:

1) w art. 45 w pkt 1 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) nienaruszalność granicy państwowej,”;

2) w art. 49 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 9, 14 i 19, może odstąpić od udzielenia pierwszej pomocy, jeżeli jej udzielenie wiązałoby się z koniecznością przekroczenia granicy państwowej Rzeczypospolitej Polskiej.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, zawiadamia się o zdarzeniu służbę sąsiedniego państwa, do zadań której należy ochrona granicy państwowej.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, 834, 1089, 1222, 1248, 1585, 1871, 1907, z 2025 r. poz. 39) dokonuje się następujących zmian:

1) w art. 2 pkt 18a otrzymuje brzmienie:

„18a) operacji wojskowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju – należy przez to rozumieć:

a) zorganizowane działanie Sił Zbrojnych prowadzone w celu zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, niebędące szkoleniem lub ćwiczeniem,

b) działanie wojsk obcych w ramach wzmocnienia wojskowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub wojsk Państw-Stron Traktatu Północnoatlantyckiego, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium oraz zasadach udzielania pomocy wojskom sojusznicznym i organizacjom międzynarodowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 807 oraz z 2024 r. poz. 1770)

– podejmowane wyłącznie w przypadku zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania;”;

2) w art. 11a ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej;”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie 14 dni po jej opublikowaniu.

UZASADNIENIE

1) Potrzeba i cel wydania ustawy.

Celem projektu ustawy jest naprawienie sytuacji po autopoprawce (druk nr 471-A) zgłoszonej do rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (druk nr 471) wniesionego przez Radę Ministrów do Sejmu w czerwcu 2024 roku.

Ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa teoretycznie miała na celu poprawę sytuacji żołnierzy. Niestety pod wpływem pacyfistycznych środowisk została przekształcona w szereg kazuistycznych rozwiązań, które stan prawny tylko jeszcze bardziej skomplikowały zagadnienie.

Prawo dla osób, które bronią naszych granic, nie może być kazuistyczne. Obrońcy granic powinni mieć jasną świadomość, kiedy mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, broni palnej lub innego uzbrojenia. Jest to narzędzie pracy każdego żołnierza oraz funkcjonariusza i powinni w sytuacji powołania do służby móc skupić się na zadaniu, do którego byli szkoleni, czyli na odpieraniu ataku przeciwnika, a nie analizowaniu skomplikowanych tekstów ustawy z obawy przed ewentualnymi zarzutami prokuratorskimi.

Obecna sytuacja na wschodniej granicy Polski pokazuje, że żołnierze są sparaliżowani przez niejasne i często zbyt skomplikowane prawo. Przepisy regulujące uprawnienia żołnierzy oraz funkcjonariuszy powinny być tak klarowne, żeby każdy z nich był w stanie realizować je w sytuacji niebezpieczeństwa, z którym się konfrontuje.

Nowelizacja rozwiązuje kazuistykę i wyznacza wyraźne pole do działania dla żołnierzy, funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w przedmiocie przeciwdziałania naruszania granicy państwowej.

Projekt wprowadza również zamknięty katalog sytuacji, w których możliwe jest przeprowadzenie operacji wojskowej na terytorium Polski w czasie pokoju.

2) Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana.

Obecnie obowiązuje stan prawny zmieniony ustawą z dnia 12 lipca 2024 r. o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Istnieje możliwość zastosowania broni przez funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej przy obronie nienaruszalności granicy państwowej jedynie w sytuacji, gdy osoba wymuszająca przekroczenie granicy państwowej, używa pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem lub sposobem.

Ponadto żołnierze mają możliwość wykorzystania broni lub uzbrojenia w sytuacji tylko w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej przez osobę, która wymusza przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu, zdrowiu lub wolności żołnierza lub innej osoby lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem lub sposobem.

Istnieje obowiązek udzielenia pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy, gdy po wykorzystaniu lub użyciu broni palnej nastąpiło zranienie lub inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia, a udzielenie pomocy wiązałoby się z przekroczeniem granicy państwa.

Ponadto należy wskazać, że obecnie przesłanki do przeprowadzenia operacji wojskowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju mają charakter katalogu otwartego. Istnieje możliwość przeprowadzenia operacji wojskowej, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania, w szczególności w sytuacjach zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, w tym w przypadku gdy siły i środki służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych mogą okazać się nieadekwatne ze względu na charakter zagrożenia.

3) Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

Projekt zwiększa uprawnienia stosowanych przez żołnierzy, funkcjonariuszy Straży Granicznej i Policji do obrony granicy państwowej poprzez:

- 1) umożliwienie użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej przy obronie nienaruszalności granicy państwowej. W obecnym stanie prawnym uprawnienie jest węższe. W proponowanym przepisie wystarczającą przesłanką do użycia broni palnej będzie ochrona nienaruszalności granicy państwowej;
- 2) rozszerzenie uprawnień żołnierzy uczestniczących w operacji wojskowej do wykorzystywania broni lub innego uzbrojenia. W proponowanym przepisie wystarczającą przesłanką do ich użycia będzie odparcie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej;
- 3) zniesienie obowiązku udzielenia pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy, gdy po wykorzystaniu lub użyciu broni palnej nastąpiło zranienie lub inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia, a udzielenie pomocy wiązałoby się z przekroczeniem granicy państwa.

Dodatkowo projekt wprowadza katalog zamknięty możliwości prowadzenia operacji wojskowej w czasie pokoju do sytuacji zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania.

4) Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne.

Projekt ustawy stwarza klarowny katalog uprawnień żołnierzy. Przyczyni się to do lepszego zrozumienia przez żołnierzy, jakie środki mogą stosować w przypadku obrony granicy państwowej przed jej nielegalnym przekroczeniem. Zwiększy to poziom bezpieczeństwa, ponieważ obecne przepisy mają zbyt kazuistyczną naturę.

Likwidacja katalogu otwartego przesłanek możliwości prowadzenia operacji wojskowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju lepiej wpisuje się w system prawny i konstytucyjny model rozwiązywania sytuacji nadzwyczajnych przez państwo. W obecnym stanie operacja wojskowa może być wykorzystywana przez rząd, jako stan para nadzwyczajny w sytuacji, gdyby konieczne byłoby w normalnej sytuacji wprowadzenie stanu wojennego. Projekt likwiduje tę sytuację poprzez dopuszczenie stosowania operacji wojskowej do rozwiązywania problemów, do których nie jest wymagane wprowadzenie stanu nadzwyczajnego.

Projekt nie pociąga za sobą społecznych, gospodarczych i finansowych skutków.

5) Źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie obciąża budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

6) Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych.

Brak

7) Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy o obronie Ojczyzny

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Krzysztof Tuduj

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Celem projektu ustawy jest naprawienie sytuacji po autopoprawce (druk nr 471-A) zgłoszonej do rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (druk nr 471) wniesionego przez Radę Ministrów do Sejmu w czerwcu 2024 roku.

Ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa teoretycznie miała na celu poprawę sytuacji żołnierzy. Niestety pod wpływem pacyfistycznych środowisk została przekształcona w szereg kazuistycznych rozwiązań, które stan prawny tylko jeszcze bardziej skomplikowały zagadnienie.

Prawo dla osób, które bronią naszych granic nie może być kazuistyczne. Obrońcy granic powinni mieć jasną świadomość, kiedy mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, broni palnej lub innego uzbrojenia. Jest to narzędzie pracy każdego żołnierza oraz funkcjonariusza i powinni w sytuacji powołania do służby móc skupić się na zadaniu, do którego byli szkoleni, czyli na odpieraniu ataku przeciwnika, a nie analizowaniu skomplikowanych tekstów ustawy z obawy przed ewentualnymi zarzutami prokuratorskimi.

Obecna sytuacja na wschodniej granicy Polski pokazuje, że żołnierze oraz funkcjonariusze są sparaliżowani przez niejasne i często zbyt skomplikowane prawo. Przepisy regulujące uprawnienia żołnierzy oraz funkcjonariuszy powinny być tak klarowne, żeby każdy z nich był w stanie realizować je w sytuacji niebezpieczeństwa, z którym się konfrontuje.

Nowelizacja rozwiązuje kazuistykę i wyznacza wyraźne pole do działania dla żołnierzy, funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w przedmiocie przeciwdziałania naruszania granicy państwowej.

Projekt wprowadza również zamknięty katalog sytuacji, w których możliwe jest przeprowadzenie operacji wojskowej na terytorium Polski w czasie pokoju.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Nie jest możliwe osiągnięcie zamierzonego celu, stosując inne rozwiązania prawne. Propozycje likwidują problemy zapoczątkowane przez autopoprawkę (druk nr 471-A) zgłoszoną 25 czerwca 2024 r. do rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Jest to najprostsze oraz najbardziej efektywne rozwiązanie pozwalające na stworzenie przejrzystych reguł posługiwania się bronią palną oraz innym uzbrojeniem przez obrońców granic Rzeczypospolitej.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt zwiększa uprawnienia stosowanych przez żołnierzy, funkcjonariuszy Straży Granicznej i Policji do obrony granicy państwowej poprzez:

- 1) umożliwienie użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej przy obronie nienaruszalności granicy państwowej. W obecnym stanie prawnym uprawnienie jest węższe. W proponowanym przepisie wystarczającą przesłanką do użycia broni palnej będzie ochrona nienaruszalności granicy państwowej;
- 2) rozszerzenie uprawnień żołnierzy uczestniczących w operacji wojskowej do wykorzystywania broni lub innego uzbrojenia. W proponowanym przepisie wystarczającą przesłanką do ich użycia będzie odparcie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej;
- 3) zniesienie obowiązku udzielenia pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy, gdy po wykorzystaniu lub użyciu broni palnej nastąpiło zranienie lub inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia, a udzielenie pomocy wiązałoby się z przekroczeniem granicy państwa.

Dodatkowo projekt wprowadza katalog zamknięty możliwości prowadzenia operacji wojskowej w czasie pokoju do sytuacji zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności

wymagają natychmiastowego działania. Projekt likwiduje otwarty katalog charakteryzujący się w obecnym stanie prawnym główną przesłanką w postaci okoliczności wymagających natychmiastowego działania. W obecnym stanie operacja wojskowa może być wykorzystywana przez rząd jako stan para-nadzwyczajny w sytuacji, gdy konieczne byłoby w normalnej sytuacji wprowadzenie stanu wojennego. Projekt likwiduje tę sytuację poprzez dopuszczenie stosowania operacji wojskowej do rozwiązywania problemów, do których nie jest wymagane wprowadzenie stanu nadzwyczajnego.

Projekt nie podlega procedurze notyfikacyjnej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projekt nie pociąga za sobą skutków społecznych.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie pociąga za sobą skutków gospodarczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt nie pociąga za sobą skutków finansowych.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie pociąga za sobą skutków finansowych.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Projekt nie spowoduje zwiększenia obciążeń administracyjnych mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Warszawa, 4 kwietnia 2025 r.

BEOS-WPEiM-544/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDENTA SEJMU

L.dz. SPS-III.020.63.8.2025

Data wpływu 04.04.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy o obronie Ojczyzny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Krzysztof Tuduj)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 45 pkt 1 lit. d oraz art. 49 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej¹ oraz art. 2 pkt 18a i art. 11a ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny². Zgodnie z projektem konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej będzie wystarczającą przesłanką użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni i innego uzbrojenia przez żołnierzy uczestniczących w operacji wojskowej (na terytorium RP w czasie pokoju)³. Projekt przewiduje zniesienie obowiązku udzielenia pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy – gdy po wykorzystaniu lub użyciu broni palnej nastąpiło zranienie lub widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia – jeśli udzielenie pomocy wiązałoby się z przekroczeniem granicy

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 383, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 248, ze zm.

³ Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 45 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej przesłanka odnosząca się konieczności odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej jest spełniona wówczas, gdy osoba dokonująca naruszenia wymusza przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem lub sposobem.

państwowej RP. Projekt zakłada też wprowadzenie katalogu zamkniętego możliwości prowadzenia na terytorium RP operacji wojskowej w czasie pokoju. Działania stanowiące operacją wojskową mogłyby być podejmowane wyłącznie w przypadku zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności będą wymagały natychmiastowego działania.

Zgodnie z art. 3 projektu proponowana ustawa ma wejść w życie „14 dni po jej opublikowaniu”.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do przedmiotu projektu można wskazać następujące przepisy prawa Unii Europejskiej:

- art. 67 ust. 2 oraz art. 77 ust. 1 i 2 Traktatu ustanawiającego Unię Europejską (TfUE). Zgodnie z art. 67 ust. 2 TfUE Unia zapewnia brak kontroli osób na granicach wewnętrznych i rozwija wspólną politykę w dziedzinie azylu, imigracji i kontroli granic zewnętrznych, opartą na solidarności między Państwami Członkowskimi i sprawiedliwą wobec obywateli państw trzecich. Zgodnie z art. 77 ust. 1 TfUE Unia rozwija politykę mającą na celu m.in. zapewnienie kontroli osób i skutecznego nadzoru przy przekraczaniu granic zewnętrznych oraz stopniowe wprowadzanie zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi. Art. 77 ust. 2 TfUE stanowi podstawę prawną przyjmowania aktów ustawodawczych służących celom określonym w art. 77 ust. 1 TfUE.

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen)⁴ (dalej: kodeks Schengen). Rozporządzenie to zostało przyjęte na podstawie art. 77 TfUE. Kodeks Schengen określa m.in. zasady regulujące kontrolę graniczną osób przekraczających granice zewnętrzne państw członkowskich Unii (art. 1 akapit drugi).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt dotyczy działań podejmowanych w przypadku zagrożenia granicy państwa. W rozumieniu kodeksu Schengen ochrona granicy oznacza ochronę granic pomiędzy przejściami granicznymi oraz ochronę przejść granicznych poza ustalonymi godzinami otwarcia, w tym środki zapobiegawcze, w celu zapobiegania niedozwolonemu przekraczaniu granicy lub unikaniu odprawy granicznej lub wykrywania takiego przekraczania i unikania, przyczyniania się do podnoszenia znajomości sytuacji, zwalczania przestępczości transgranicznej oraz podejmowania środków wobec osób, które przekroczyły granicę nielegalnie (art. 2 pkt 12). W celu ochrony granicy straż graniczna wykorzystuje wszelkie

⁴ Dz. Urz. UE L 77 z 23.3.2016, s. 1, ze zmianami.

niezbędne zasoby, w tym posterunki stacjonarne i oddziały mobilne. Ochronę granicy prowadzi się w pełnej zgodności z obowiązkami wynikającymi z art. 4 kodeksu Schengen (przestrzeganie praw podstawowych) oraz w taki sposób, aby zapobiec niedozwolonemu przekraczaniu przez osoby granicy między przejściami granicznymi lub unikaniu przez osoby odprawy na przejściach granicznych oraz aby zniechęcić osoby do takiego przekraczania lub unikania (art. 13 ust. 2 kodeksu Schengen). Ochronę pomiędzy przejściami granicznymi prowadzi straż graniczna, której liczebność i metody działania dostosowuje się do istniejących lub przewidywanych ryzyk i zagrożeń.

Projekt nie zawiera regulacji sprzecznych z kodeksem Schengen oraz traktatowymi postanowieniami dotyczącymi polityki Unii w zakresie kontroli granic wewnętrznych i zewnętrznych.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy o obronie Ojczyzny nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 4 kwietnia 2025 r.

BEOS-WPEiM-545/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-III.020.63.7.2025

Data wpływu 04.04.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy o obronie Ojczyzny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Krzysztof Tuduj) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt przewiduje zmianę art. 45 pkt 1 lit. d oraz art. 49 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej¹ oraz art. 2 pkt 18a i art. 11a ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny². Zgodnie z projektem konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej będzie wystarczającą przesłanką użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni i innego uzbrojenia przez żołnierzy uczestniczących w operacji wojskowej (na terytorium RP w czasie pokoju)³. Projekt przewiduje zniesienie obowiązku udzielenia pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy – gdy po wykorzystaniu lub użyciu broni palnej nastąpiło zranienie lub widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia – jeśli udzielenie pomocy wiązałoby się z przekroczeniem granicy państwowej RP. Projekt zakłada też wprowadzenie katalogu zamkniętego możliwości prowadzenia na terytorium RP operacji wojskowej w czasie pokoju. Działania stanowiące operacją wojskową mogłyby być podejmowane wyłącznie w przypadku zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej,

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 383, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 248, ze zm.

³ Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 45 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej przesłanka odnosząca się do konieczności odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej jest spełniona wówczas, gdy osoba dokonująca naruszenia wymusza przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem lub sposobem.

bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności będą wymagały natychmiastowego działania.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz ustawy o obronie Ojczyzny **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:
Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/